

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc

w sprawie z wniosku W. N.
przy uczestnictwie M. T.
o stwierdzenie nabycia spadku po K. N. i T. N.,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w L.
z dnia 2 października 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest szczególnym środkiem odwoławczym, którego wymogi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c. wskazując na jej cechy konstrukcyjne i nakładając na skarżącego obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie do rozpoznania oraz jego uzasadnienia.

Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie, zaś cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym. W przypadku powołania we wniosku przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. należy sformułować zagadnienie prawne oraz przedstawić odrębną, pogłębioną

argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01 OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl.). Powołanie we wniosku przesłanki określonej w punkcie drugim wymaga wskazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ.).

Skarżąca wskazuje na zagadnienie prawne wymagające rozstrzygnięcia - określenie wzajemnych relacji pomiędzy art. 945 § 1 pkt 1, art. 65, 948 i 949 k.c. w relacji do art. 670 k.c. a więc czy sąd powinien w pierwszej kolejności dokonać analizy tekstu testamentu i jego interpretacji, zbadania woli testowania a następnie ocenić istnienie wady oświadczenia woli, skutków testamentu w postaci uporządkowania spraw testatora i do tego problemu również sprowadza potrzebę wykładni przepisów prawnych.

Przedstawione zagadnienie nie jest zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżąca nie wykazała bowiem, że ma ono poważny, uniwersalny i istotny charakter, wywołuje zasadnicze kontrowersje lub rozbieżne oceny prawne i nie zostało dotychczas rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy, a jego rozstrzygnięcie jest konieczne zarówno dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, jak i przyczyni się do rozwoju judykatury. W kwestiach opisanych przez skarżącą Sąd Najwyższy wypowiadał się już wielokrotnie, chociażby w orzeczeniach przytoczonych przez wnioskodawcę. Nie może być wątpliwości, że wobec ustalenia, iż spadkodawca złożył oświadczenie woli o testowaniu w stanie zniesienia świadomości i swobodnego podjęcia decyzji oraz wyrażenia woli, złożone oświadczenie jest nieważne a zatem nie podlega dalszej wykładni w rozumieniu art. 65 k.c. i art. 948 § 1 k.c. Skarżąca pominęła, że okoliczności sporządzenia testamentu i jego treść była badana przez Sądy *meriti* ale w kontekście analizy jego stanu psychicznego i przesłanki ważności złożenia oświadczenia woli.

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej uczestniczka wywodzi z naruszenia przepisów o zasadniczym znaczeniu z punktu widzenia ochrony prawa do dysponowania swoim majątkiem na wypadek śmierci tj. art. 78 i 176 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 367, 378, 386 § 4 w zw. z 13 § 2 k.p.c., 316 § 1 w zw. z 391 § 1 k.p.c., art. 378 § 1, art. 385 i 386 § 4 w zw. z 13 § 2 k.p.c., art. 385 w zw. z 13 § 2 k.p.c. i 386 § 4 w zw. z 13 § 2 k.p.c.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu.

Skarżąca odwołała się do naruszenia przepisów postępowania kwestionując prawidłowość postępowania odwoławczego, przy czym w istocie zaprzecza ona prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez Sąd odwoławczy oraz zarzuca naruszenie zasady dwuinstancyjności.

Przypomnieć należy, że zakaz oparcia skargi na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub dowodów, określony w art. 398³ § 3 k.p.c., oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów. Również art. 398¹³ § 2 *in fine* stwierdza, że Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Stąd indywidualna ocena uczestniczki odbiegająca od oceny Sądu drugiej instancji nie stanowi powodu do przyjęcia istnienia tej przesłanki, zwłaszcza że Sąd Okręgowy wskazał na przyczyny nieuwzględnienia jej wniosków dowodowych. Nie została również naruszona zasada dwuinstancyjności.

Sąd odwoławczy jest sądem orzekającym merytorycznie i w razie przyjęcia, że należy uzupełnić postępowanie dowodowe jest obowiązany to uczynić, zwłaszcza że z art. 386 § 4 k.p.c. wynika, iż uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do rozpoznania sądowi pierwszej instancji możliwe jest tylko wówczas gdy nie została rozpoznana istota sprawy lub konieczne jest przeprowadzenie postępowania w całości, a taka sytuacja nie zachodziła w niniejszej sprawie.

Szczegółowa analiza wniosku nie pozwala na stwierdzenie, że zachodzi wskazana przesłanka, bo twierdzenia skarżącej w świetle motywów zaskarżonego wyroku nie pozwalają na przyjęcie, że nastąpiły uchybienia przepisom postępowania o charakterze elementarnym, mającym charakter oczywisty widoczny *prima facie*.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z 13 § 2 k.p.c.).